

ترکیبات - خواص دارویی و قسمت مورد استفاده بعضی از گیاهان دارویی

ردیف	نام فارسی	نام علمی	خانواده	مهمترین ترکیبات	قسمت مورد استفاده	خواص
1	شیشا	Tanacetum Vulgare L.	Compositae	تویون (توجون)، کامفور، بورنئول، آمبولولون، آرتمیزیاکتون، پارتولید ترکیب اصلی پیکره برخی تیپ‌های شیمیایی شیشا را تشکیل می‌دهد که از نظر شیمیایی شباهت زیادی به باbone گاو چشم دارد.	گل و پیکره رویشی	ضد درد، درمان رماتیسم، تب، کاهش دردهای نقرس، معالجه عفونت‌های روده، ضد انگل، اسانس خاصیت شدید ضد باکتریایی، استفاده در آفت‌کش‌های طبیعی
2	افسنطین	Artemisia absinthinum	Compositae	تویول، آلفا و بتا تویول، سابینن، میرسن، ب-سیمول، آبسیتین، آستابسین، ویتامین ب و ث و اسید سوکسی نیک	برگ‌ها و پیکره رویشی	معالجه نفخ شکم، سبب هضم غذا، تنظیم کار کیسه صفراء، اسانس آن در در صنایع نوشابه‌سازی و کنسرسازی استفاده می‌شود. اسانس آن دافع حشرات است. اسانس باعث کاهش دردهای رماتیسمی می‌شود.
3	فراسیون	Marrubium vulgare	Lamiaceae	ماروبئین (ماده تلخ می‌باشد) که منشا ترپنی دارد، تانن، مواد موسیلاژ و مقدار کمی اسانس دارد. مهمترین ترکیب‌های اسانس را مونوترپن و سزکویی ترپن‌ها تشکیل می‌دهند.	پیکره رویشی	معالجه بیماری‌های ریوی، سل، برونشیت، رفع گلودرد، درمان سرفه، معالجه بیماری‌های صفراء، درمان ناراحتی‌های مربوط به دستگاه گوارش، خلط آور و سبب کاهش التهاب‌های حنجره و مجاری تنفسی می‌شود. در صنایع نوشابه‌سازی (نوشابه‌های تلخ اشتها آور)
4	نعناع فلفلی	Mentha piperita	Lamiaceae	منتول، منتون، پیپریتون، پولگون، پینن، سابینن، سینئول، متیل استات	گل و برگ	طعم‌دهنده داروهای بدمنزه، مقوی معده، ضد عفونی کننده، اثر آرامبخشی در درهای موضعی، ضد نفخ و ضد عفونی کننده دستگاه گوارش، معالجه دل درد، اسانس خاصیت ضد باکتریایی و در تهییه محلول‌هایی برای شستشوی دهان و گلو استفاده می‌شود. منتول

						خاصیت ضد خارش دارد.
5	مرزنجوش کبیر	Origanum marjorana Majorana hortensis	Lamiaceae	۴۰٪ ترکیبات را ترپن‌های هیدروکربوردار مانند گاما ترپین، آلفا ترپینول، پینن، سیس سابین هیدرات، لینالول می‌باشد. اسانس حاوی مواد تلخ اسید رزمارین و مواد رزینی است.	پیکره رویشی	درمان ورم روده، نفخ شکم آرام بخش، اسانس آن در صنایع گوشت، صنایع کنسروسازی و صنایع آرایشی و بهداشتی استفاده می‌شود
6	مرزنجوش معمولی	Origanum vulgare	Lamiaceae	کارواکرول، تیمول، موادی همچون فلاونوئیدها، مواد تلخ و ترکیبات موسیلاژی می‌باشد تیمول خاصیت ضد باکتریایی و ضد قارچی دارد.	پیکره رویشی	تسکین دهنده سرفه، در ناراحتی‌های تنفسی به عنوان خلط‌آور، ماده‌ای اشتها آور و ضد نفخ. اسانس خاصیت ضد عفونی کنندگی دارد.
7	توت روپاہی	Sanguisorba minor	Rosaceae	ساقونین، گلوکز، تانن، زیوگلوکوزید ۱ و ۲، ویتامین A	ریزوم	خون بند و قابض است و مصرف داخلی آن، هنگام مشاهده خون در مدفوع یا ادرار است. در دیسانتری برای جلوگیری از خونریزی به کار می‌رود. از بین بردن خارش و آگزما و برای درمان مارگزیدگی و نیش حشرات نیز کاربرد دارد. روغن حاصل از ریشه برای سوختگی استعمال می‌شود. گذشته از اینها ضد باکتری، ضد التهاب، جاذب اشعه ماوراء بنفش و ضد آنژیم آنتروسیناز است.
8	گل مغربی	Oenothera erythrosepala	Onagraceae	دانه حاوی ۱۵ تا ۲۰ درصد روغن است. اسید لینولیک، اسید آلفا لینولیک، اسید اولئیک، اسید گاما لینولیک، اسید پالمیتیک و اسید استئاریک	دانه	مواد موثره در دانه‌های این گیاه برای معالجه برخی نارسایی‌هایی مربوط به گردش خون، درمان سندروم پیش قاعده‌گی، حساسیت‌های پوستی و مداوای برخی بیماری‌های مربوط به قلب وعروق مورد استفاده قرار می‌گیرد. روغن دانه گل مغربی خاصیت آنتی اکسیدانی داشته و در تهیه و تولید پروستاگلاندین‌ها بسیار موثر است.
9	گل محمدی	Rosa damascena	Rosaceae	سیتولنول، آثرانیول، اواپنولنی و ماسلیک	گل	ضد افسردگی، تقویت کننده

				سیترال، نرول و فارنزوول		قلب، کاهنده التهاب و کم و بیش مسکن است. اسانس خاصیت ضد باکتریایی، ضد میکروبی و آنتی اکسیدانی دارد. اسانس اثرات ضد ویروس ایدز دارد. گل‌ها خاصیت ملینی دارد. در صنایع تولید عطر و ادکلن موارد مصرف فراوانی دارد. از گرانترین اسانس‌های جهان است.
10	زنجبل شامی (راسن یا هلنیوم)	Inula helenium L.	Compositae	سیس کویترنی (اودمانولیدها، ایزولاتولاكتون، ژرماسرن، D- لاکتوز)، تری‌ترپین (دامارادینول استات، فریدلین)، استرونول‌ها پلی‌استیلن، اینولین	ریزوم	شستشوی آنواع امراض پوستی، باکتری کش برای خارش پوست، جراحات‌ها و زخم‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. یکی از مهمترین گیاهانی که برای ناراحتی‌های ریه مانند برونشیت، آسم، نزله مورد استفاده قرار می‌گیرد.
11	رفاس	Rubia tinctorum	Rubiaceae	ریشه روناس ضخیم حاوی مشتقی از آنتراکینون بنام آلیزارین (Alizarin) است و به همین جهت خاصیت ملین و مسهله دارد. پورپورین، روبيادین، گلوکر، مواد پکتیک، رزین، کمی مواد پرب و کلسیم دارد.	ریشه و ریزوم	یکی از اثرهای بسیار جالب این گیاه خاصیت انحلال سنگ‌های مجاری ادراری است بدین ترتیب که نمکهای منیزیم، آلومینیوم، سدیم و آمونیم را حل کرده و سنگ را برای خروج آماده می‌کند، همچنین به علت داشتن مقادیری تانن خاصیت قابض نیز دارد. قابض و مدر است و گرفتگی مجاری ادرای را دفع می‌کند. صفرآور است.
12	بابونه گاوی	Tanacetum parthenium	Compositae	پارتنولید از گروه سزکوبی ترپن لاکتون‌ها، اسانس (کامفور، کریزانتنیل استات، کامفن و پاراسمن)، فلاون گلیکوزیدها (آپی جنین، لوئول و تانتین)، کومارین، تانن، پیرترین و ملاتونین	پیکره رویشی در مرحله گلدهی که تمام گلها باز شده است.	دفع کرم، رفع ناراحتی معده و روده، رفع دردهای قاعدگی زنان، رفع میگرن، جلوگیری از تکثیر سلول‌های سرطانی و تومورهای بدخیم دارد
13	گل حشره کش 3	Chrysanthemum parthenium	Compositae	پیرترین دارای شش ترکیب مختلف شیمیایی است که به مجتمع آموزرسی طب سنتی و ماساژ سبز ایران	بذر، ساقه و برگ	برای نابود کردن حشرات استفاده می‌شود برای انسان

				گروه پیرتروئید ۱ و ۲ تقسیم می شود. سینرین، جازمولین استراسیدهای یک کربنه و دو کربنه		و دام مضر نیست.
14	اسطوخودوس	Lavandula officinalis	Lamiaceae	لینالول استات، لینالول، کامفور، گرانیول، کومارین، فلاونوئید و استرون	گل و برگ	مقوى معده، مدر، نیرو دهنده، درمان سرماخوردگى، بادشکن، در تهیه ادکلن، عطر، صابون، شامپو، خوشبوکننده های هوا استفاده می شود. اسانس آن خاصیت شدید ضد باکتریایی دارد.
15	رزماری	Rosemarinus officinalis	Lamiaceae	اسانس (بورنئول، کامفن، کامفور و سینئول)، تانن، فلاونوئید (آپی جنین و دیوسمین)، اسید رزماریک، رزماریسین و دی ترپن پیکروosalوین	ریشه، برگ و میوه	دفع ادرار، قاعده آور، آرام کننده، ضد التهاب و ضد باکتری، زیادکننده شیر
16	عروسک پشت پرده	Physalis alkekengi	Solanaceae	فیزالین، فیزالین، اسید آسکوربیک	برگ و میوه	ملین و ادرار آور، عصاره الکلی برای از بین بردن سنگ های مجاری ادراری
17	گل راعی	Hypericum perforatum L	Hypericaceae	هیپریسین، روغن فرار فلاونوئیدها، اسید فنولیک، ساپونین، رزین سیتوسترون، مانیتول، پروتئین، هیپروزید، هیپروفین که ماده ای آنتی بیوتیک است.	سر شاخه های گلدار، گل	تقویت اعصاب، قابض، تقویت کننده رحم، ضد عفونی کننده و مسکن، معالجه کننده زخمهای، ضد افسردگی، در درمان بیماری لیدز کاربرد دارد، آرام بخش و ضد میگرن، درمان ناراحتی های ریوی، درمان مشکلات شب ادراری کودکان
18	پاخری	Tussilago farfara L	Compositae	مواد موسیلاژی، فلاونوئید، ترکیبات تری ترپنونیکی، آلkalوئید پیرولیزیدین، سنکریرکین و توسيلاگن	گل و برگ	معالجه سرفه های خشک، درمان التهاب های گلو، گلو و مجاری تنفسی. مواد موثره این گیاه خاصیت ضد عفونی کننده دارد.
19	بادرنجبویه	Melissa officinalis L	Laminaceae	روغن فرار (سیترونال، سیترال، ژرانیول، لینالول، استات اوگنول، کاریوفیلن، لیمونن و اسید رزماری)، اسیدهای فنولیک یک کربنه و فلاونوئید، تری ترپن	برگ و سرشاخه جوان	آرامبخش، تقویت کننده سیستم دفاعی بدن، تقویت حافظه، درمان ناراحتی های عصبی و مداوای بیماریهای معده، قلبی و روده ای که منشاء عصبی دارند

20	آویشن باغی	Thymus vulgaris	Lamiaceae	اسانس (تیمول، کارواکرول، پاراسیمول، لینالول، سینئول)، تانن، فلاونوئید، ساپونین و مواد تلخ	سرشاخه گلدار	خلط آور، درمان سرفه، خاصیت آنتی باکتری و ضد قارچی عالی، درمان شکم درد، نفخ شکم، درمان سرماخوردگی ، تقویت سیستم دفاعی بدن از بین برنده دردهای عضلانی و مفصلی و ضد عفونی مجاری ادراری
21	سرخارگل	Echinacea purpurea	Compositae	اسید کافئیک و مشتقات آن (اسید شیکوریک و اکیناکوزید)، ترکبات آلکیل آمیدی، پلی ساکاریدها و اسانس (هومولن، کاریوفیلن و اکسید کاریوفیلن)، آکالالوئید پیرولیزیدین (توسیلاغین و ایزوتوسیلاغین)، فلاونوئید، پلی استیلن	پیکره رویشی و ریشه	تقویت سیستم ایمنی بدن، آنتی بیوتیک قوی، ضد ویروس
22	بادرشبی	Dracocephalum moldavica L	Lamiaceae	اسانس (سیترال و استات (ژرانیل)	پیکره رویشی و گل	آرام بخش، اشتها آور، مداوای دل درد، نفخ شکم، ضد خارش و خاصیت ضد باکتریایی
23	شمعدانی عطری	Pelargonium odoratissimum	Geraniaceae	متیل اوژنول، فنچون، لیمونن، فلاونول (مایریستین، گوارستین و کامپفرول)، پروانتوسیانید، اسید الازیک و الازیتانین	پیکره رویشی و گل	آرامبخش، اشتها آور، ضد افسردگی مناسب امراض پوستی طعم دهنده و عطری
24	پونه	Mentha pulegium	Lamiaceae	اسانس های پوله زون (۹۲ - ۲۷) درصد) و آزولن (به عنوان ضد التهاب)	برگ و سرشاخه	طعم دهنده، ضد التهاب، ضد نفخ، شستشوی دهان و گلو، خشبو کننده دهان و آنتی بیوتیک طبیعی
25	گاوزبان اروپایی یا باغی	Borago officinalis	Boraginaceae	اسید لینولئیک اسید چرب امگا ۳، آکالالوئید پیرولیزیدین، موسیلاذ، صمغ، تانن، نیترات دو پتاس، املاح منگنز و منیزیم و اسانس	دانه، روغن دانه، پیکره رویشی	آنتی اکسیدان، کاهش دهنده کلسترول خون، تنظیم کننده چرداش خون، درمان اگزما و تصلب شرائین، در طب سنتی برای معالجه یرقان، سرفه، تب، بعضی بیماری های پوستی و همچنین برای مداوای بیماری های سنگ کلیه استفاده می شود.

26	تاج الملوک	Aquilegia hybrida	Ranunculaceae	گلیکوزید دی ترپن و مگاستیگمان، اکواسیدهای A، D و C، B	گل، برگ و دانه	گل مرد و ضد رقت خون بوده و آرام کننده سرفه و برنشیت، دانه های آن در تصفیه خون موثر می باشد، درمان برخی از بیماریهای پوستی و جرب هایی که پس از خشک شدن لکه های شیری رنگ بجا می گذارند، موثر می باشد
27	هماور دارویی	Symphytum officinale L.	Boraginaceae	آلانتوین، موسیلاژ (پلی ساکاریدهای گلوکز، تریترپنوفئیدهای فروکوتوز)، اسیدهای فنلیک، کافئیک، کلروجنیک، لیتوواسپرمیک، بتاسیتوسترول، آمینواسید، اسپاراجین و آلکالوئیدها	برگ و ریشه	تحریک رشد در زخمها و سوختگیها، قابض، ضد التهاب، ضد خونریزی، آرام بخش،
28	بنفسه معطر	Viola odorata	Violaceae	آلکالوئید ویولین، موسیلاژ، آنتوسیانین، اسانس (alfa آیون، هگزان، نونئال، بنزوفنون، ایکوزان، دوکوزان، پنتاکوزان، تتراکوزان و بنزیلبنزوات)	گل، برگ و ریشه	گلودرد، درمان یرقان، درمان تب و لرز، برطرف کردن چرك و تورم لوزه، تسکین تورم داخلی گوش، رفع مشکلات ریوی، ریشه تهوع آور و مسهله می باشد
29	پرونلا	Prunella vulgaris	Lamiaceae	پنتاسیکلیک، تریترپین ها (اسید اولئانولیک و اورسولیک)، روتین، بتاکاروتین، و تامین ₁ B، ویتامین C، تانن	گل و برگ	گلودرد، زخم دهان، کبو黛، سوختگی، بردگی، ورم لته، بواسیر، جوش صورت، ضغف کبد نفع شکم، التهاب معده، افزایش دهنده فشار خون
30	شاهسپرم	Tanacetum balsamita	Compositae	اسانس (کارون و بتاتوجون)	گل و برگ	آرام بخش، تقویت کننده معده، تقویت کننده قلب، ضد نفخ، ضد عفونت های داخلی، کمک به هضم غذا، ضد عفونی کننده مجاری اداری، مؤثر در درمان بیماری هایی با منشأ عصبی
31	خواجه باشی	Dipsccus laciniatus	Dipsacaceae	ساپونین، گلوکوزید و تانن	ریشه و پایه ریشه	درمان برونشیت، خلط آور، مدر، از بین بردن خارش زخم های چرکی
32	گاو زبان ایرانی	Echium amoenum	Boraginaceae	تانن، موسیلاژ و مقدار کمی آلکالوئید	گل	آرامبخش، تقویت سیستم ایمنی بدن، ضد حساسیت، ضد تشنج، سرماخوردگی
33	مریم گلی	Salvia officinalis	Laminaceae	اسانس (توبون، سینئول، مجتمع آمورسی طب سنتی و ماساز سبز ایران	پیکره	مدر، ضد تعرق، آفت دهان،

	دارویی			کامفور، بورنئول، پینن)، تانن، فلاونوئید، گلیکوزید و رزین	رویشی	تقویت کننده سیستم دفاعی بدن، اسانس دارای خاصیت ضد باکتریایی
34	مریم طناز	Teucrium chamaedrys	Lamiaceae	اسانس (جرماکرندی، دلتاکادنین و ترانس بتا فارنسین)، فلاونوئید و تانن	سرشاخه گلدار	مقوی معده و کبد، مدر، قب بر، ضد کرم، ضد عفونی کننده، رفع برونشیت مزمن، خواص آنتی اکسیدانی
35	مریم گلی کبیر	Salvia sclara	Lamiaceae	اسانس (ليناليل استات، اسکلاریول، لينالول، آلفا و بتا پینن، آلفا و بتا تویون، بورنئول، میرسن و کامفور)	گل	ضد عفونی کننده، درمان ناراحتی های سیستم عصبی
36	گرین دلیا	Grindlia robusta	Compositae	ساپونین (گریندلين)، لاووگلوکوز، دیترپین، رزین، تانن، آلکالوئید	گل، برگ، جوانه و صمخ	آسم، برونشیت، سرفه و سرماخوردگی، خلط آور، آرام بخش، تسکین دهنده، گرفتگی سینوس، آرتروز، زخم و سوختگی، کسانی که ناراحتی قلبی دارند نباید از این گیاه استفاده کنند.
37	چای کوهی	Stachys lavandulifolium	lamiaceae	اسید هگزادکانوئیک و بی سیکلوزرماکرین	سرشاخه گلدار	مقوی معده، درمان آسم، عفونت و بیماری های رماتیسمی، ضد التهاب، درمان برخی از بیماری های کبدی
38	ریواس	Rheum ribes	Polygonaceae	گلوکوزید بتا - گلوکوگالین، اسید های آلی (اسید سینامیک اسید گالیک، اسید رئیک، اسید کاسیک)	ربیزوم و ساقه	کاهش قند و چربی خون، درمان ضعف عمومی، بی اشتها بی و کم خونی، درمان ناراحتی های گواراشی
39	زوفا	Hyssopus officinalis	Lamiaceae	اسانس (پینوکامفن، آلفا و بتا کامفن، کامفن و الکل های سزکوبی ترپن) فلاونوئید، مواد تلخ، دیوزمین، هیسوپین و موسیلاتر	پیکره رویشی	درمان بیماری های تنفسی، سیاه سرفه، سرفه، برونشیت و آسم، افزایش فشار خون، کمک به هضم غذا، خاصیت ضد قارچی و باکتریایی
40	آویشن دنایی	Thymus daenensis Celak	Lamiaceae	تیمول، پاراسیمن، گاما ترپین، کاواکرول متیل اتر، سینئول، بورنئول، کارواکرول	پیکره رویشی و سرشاخه گلدار	ضد نفخ، هضم کننده غذا، ضد اسپاسم، ضد سرفه، خلط آور، ضد قارچ، ضد انگل، ضد باکتری، درمان سرفه های خشک مکرر و برونشیت
41	ذرین گیاه	Dracocephalum Kotschy	Lamiaceae	لیمونین، الکل پریلیل و کاریوفیلین، فلاونوئید زانتومیکرول مجتمع آموترزپی طب سنتی و ماساژ سبز ایران	گل و برگ	ضد تومور، ضد ویروس، باکتری کش، عامل پیشگیری کننده از سرطان، ضد

							کاندیدیا، خلط آور، مهار کننده رشد قارچ‌ها، ضد اسپاسم و مسکن
42	گل انگشتانه	Digitalis nervosa	Scrophulariaceae	گلیکوزیدها، ساپونین و فلاؤنوئید	گل، ساقه، ریشه و برگ	تقویت عضلات قلب، مداوای بیماری قلب و عروق	
43	به لیمو	Lippia citriodora	Verbenaceae	اسانس (سیترال، سینوئل، لیمونن، جیرانیول)، موسیلاز، تانن و فلاؤنوئیدها، عاری از آلکالوئیدها	برگ	آرامبخش، آسم، تقویت حافظه، ضد تهوع، تقویت سیستم گوارشی، کمک به هضم غذا	
44	ختمی خبازی	Althaea officinalis	Malvaceae	مواد موسیلاز (پلی ساکارید)، نشاسته، ترکیبات قندی، پکتین، آسپاراژین، مقدار کمی روغن	ریشه، گل و برگ	برونشیت، سرماخوردگی، عفونتهای ریوی، بیوست	
45	گل ماهور	Verbascum thapsus	Scrophulariaceae	ترکیبات قندی، ساپونین، موسیلاز، کارتنوئید (بتاکاروتن و کروسین)، فلاؤنوئید (هسپریدین و ورباسکوزید)	گل	خلط آور، ضد سرفه، درمان برونشیت و سیاه سرفه	
46	غافت	Agrimonia eupatoria	Rosaceae	تانن، روغن فرار، اوپاتورین، گم، فیتوسترین، فلاؤنوئید، لوتئولین، اپیژنین، بتا گلوکوزید، کورسیسترین، اسید نیکوتینین، کولین، اسید سیتریک، سالیسیلیک، کاتکین، ترپن، اسید اوریک و پلی ساکارید	برگ	قابض، تونیک کننده ملایم، مدر و ضد التهاب، درمان خونریزی بینی و خون ادراری	
47	آق اوستا (گل مکزیکی)	Agastache foeniculum Hyssopus anethidorus	Lamiaceae	متیل کاویکول	گل، برگ و ریشه	مداوای بیماری ریوی، سرفه، اسانس خاصیت ضد باکتریایی و ضد قارچی دارد	
48	مفرأ	Nepeta crispa	Lamiaceae	سینئول، تریترپینول		ضد سرطانی خون، آنتی اکسیدانی	
49	سداب	Ruta graveolens	Rutaceae	فلاؤنوئید (روتین)، کومارین، فورانوکومارین، متیل هپتیل کتون، کینولین و اکریدون (سمی و کشنده)	گل و برگ	کاهش فشار خون، تقویت موبرگ، درمان بیماری های صفراوی، ضد خونریزی	
50	استویا	Stevia rebaudiana	Compositae	گلیکوزید استویول تتراسایکلیک دی ترپن، استویوزاید، ریبودیوزاید، دالکوزاید، رزین	برگ	کاهش چاقی و فشار خون بالا، نداشتن اثرات سرطان زایی در مقایسه با سایر شیرین کننده	

						ها، خاصیت ضد باکتریایی
51	خلال دندان	Ammi visnaga	Apiaceae	خلین، ویسناگین، گلیکوزید خلول، اسانس (۲۰٪ درصد) استرول و فلاونوئید	بذر	شل کننده عضلات، ضد آسم، کاهش دهنده درد ناشی از سنگ کلیه، باز کننده سریع مجاری عروق قلبی
52	بومادران	Achilla millefolium	Compositae	گل و پیکره رویشی، پروکامازولین، لینالول، کامفور، سابینن، فلاونوئید، آلکالوئید آکیلین، پلی استیلن، اسید سالیسیلیک، کومارین و تانن	گل و پیکره رویشی	کاهش دهنده فشار خون، ضد عفونی کننده مجاری ادراری، مدر ملایم، ضد التهاب، اشتها آور، مقوی معده، مسکن اعصاب، درمان هموروئید و نارسایی کیسه صفرا
53	برنجاسف	Artemisia vulgaris	Compositae	سینئول، تویون، تانن	سرشاخه گلدار	مقوی معده و ضد تشنج، درمان ناراحتی های عصبی، بی خوابی و درمان ناراحتی های زنانه، ضد عفونی کننده جهازهاضمه و ضد انگل
54	دازیانه	Foeniculum vulgare Mill	Apiaceae	اسانس دارای ترکیبات ترپنی (آنтол، فنکون، متیل کاویکول)، فلاونوئید، استرول، کومارین (شامل برگاپتن)	بذر و پیکره رویشی	تقویت دستگاه گوارش، ضد نفخ، افزایش شیر مادران، تنظیم کننده اختلالات قاعدگی
55	سنبل الطیب	Valeriana officinalis	Valerianaceae	ترکیبات ایریدوئیدی به نام والپوتیریات، آلکالوئید، فلاونوئید، تانن، صمغ، رزین، موسیلاژ	ریشه و ریزوم	آرام بخش، خواب آور، ضد صرع، ضد اسپاسم، کاهش دهنده ی فشار خون، ضد افسردگی، ضد نفخ و مسکن
56	آرقیشو	Cynara scolymus	Compositae	سینارین، اسید اسکاربیک، مشتقات اسید کافئولیکونیک، تانن، بتا کاروتون، فلاونوئیدها، استروئیدها، لوتئین	پیکره روشهی	افزایش سوخت و ساز کبد، کاهش قند و چربی خون، کاهش وزن، رفع بیماری های صفراء و هپاتیت،
57	گلپر	Heracleum persicum	Apiaceae	امپراتورین، هرالکلینین، ایزوهرالکلینین، هرالکلنو، برگاپتن، گزانتو توکسین	ریشه	درمان بیماری های پوستی، درمان برخی از تغییر رنگهای پوستی،
58	سماق	Rhus coriaria	Anacardiaceae	اسانس (سزکوبی ترپن، بتاکاربوفیلن کایوفیلن اکساید، سمبرن، آلفا هومولن، سمبرن، ترانس ۴ و ۲ دکادینال، آلفا ترپینئول، تانن	دانه و برگ	مفید برای دندان درد، اشتها آور، تقویت لثه، جلوگیری کننده از خونریزی معده، قابض و پاک کننده معده
59	آقطی سیاه	Sambucus nigra L	Caprifoliaceae	فلاونوئیدها (ایزوکورسیترین، روتین، استرگالین، سامبوونیجین)، اسید فنولیک (تسبیدرکلری و چنبیکلری) و ماساز سبز ایران	گل و میوه	کاهش تورم، تومور، جراحتها، التهاب، سختی مفاصل

				تری ترپن ها (آلغا و بتا آمیرین)، اسید اورسیلیک، استرولهای روغنهای فرار، مواد کافی، موسیلاژ، تانن		
60	گل بخ	Chimonanthus fragrans	Calycanthaceae	المول، بتاکاربوفیلن، بتا المن، بی سیکلولوژر ماسرین، گاما المون، لینالول، کاربوفیلن اکساید،	گل	درمان تشنگی و افسردگی، اسانس برای درمان سرماخوردگی، برگ و ریشه در درمان بربادگیها، خونریزیها، کمر درد، رماتیسم و بی حسی
61	پنج انگشت	Vitex pseudo negundo	Verbenaceae	بتاکاربوفیلن، ساپینن، ترپینئول، گلوبولول، آلفاترپینل استات، آلفا پینن	بذر	پیشگیری از قاعده‌گی دردناک، تنظیم اختلالات قاعده‌گی، تخفیف عوارض یائسگی، درمان نارسایی تخدمان
62	عناب	Ziziphus vulgaris	Rhamnaceae	اسید زی زی فیک، اسید زی زی فوماتیک، اسید اسکوربیک، مواد قندی و پروتئین	میوه و برگ	نرم کننده سینه، ملین، آرام کننده اعصاب، ضد صرفه، کاهنده و تمیز کننده خون، ضد سرفه، تقویت کننده معده و طحال و سیستم گوارشی
63	پیچ تلکرافی	Vinca minor	Apocynaceae	آلکالوئید (وینکامین) تانن، فلاونوئید و اسید اوریک	گل و برگ	جلوگیری از خونریزی، کاهش فشار خون، گشادکننده رگها، کاهنده قند خون، قابض و مرهم التیام